

Nr 37.

Ankom till riksdagens kansli den 2 juni 1919 kl. 12 m.

Utlåtande i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om fri rättegång m. m., såvitt propositionen innefattar förslag till lag om ändrad lydelse av 16 kap. 10 § och 25 kap. 5 § rättegångsbalken, dels en i ämnet väckt motion.

Närvarande: herrar Akerman, Gezelius,* Alexanderson, Rogberg,* greve Spens, Edward Larson, Lindqvist i Kosta,* Lindley, Hederstierna, Carlsson i Frosterud, Leo,* Johanson i Gäre* och Carlsson i Solberga.

*) Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Genom en den 21 februari 1919 dagtecknad, till första lagutskottet hänvisad proposition, nr 118, har Kungl. Maj:t under åberopande av propositionen bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll föreslagit riksdagen att antaga — förutom de lagförslag, varöver utskottet i sitt utlåtande, nr 27, avgivit yttrande — här nedan intagna förslag till lag om ändrad lydelse av 16 kap. 10 § och 25 kap. 5 § rättegångsbalken.

I samband med denna del av propositionen har utskottet till behandling förehaft en av herr *Strid* med instämmande av herrar *Lindqvist* i Kosta och *Lindley* inom andra kammaren väckt motion, nr 347, i vad den angår motionärens hemställan, att i 16 kap. 10 § rättegångsbalken måtte vidtagas sådan ändring, att häktad person erhåller rätt att föra särskild talan över underdomstols under rättegången meddelade beslut, varigenom hans begäran om förordnande av rättegångsbiträde avslagits eller till rättegångsbiträde förordnats annan än part föreslagit. Såsom framgår av utskottets utlåtande, nr 28, har utskottet däri avgivit yttrande över motionen i övrigt.

Bihang till riksdagens protokoll 1919. 9 saml. 1 avd. 34 häft. (Nr 37.) 1

Beträffande de skäl, som ligga till grund för ifrågavarande lagförslag och den av motionären gjorda hemställan, får utskottet hänvisa till den kungl. propositionen och motionen.

Utskottet.

Det i förevarande proposition innefattade förslaget till lag om ändrad lydelse av 16 kap. 10 § och 25 kap. 5 § rättegångsbalken äsyftar vissa ändringar, som stå i samband med införandet av lagen om fri rättegång. Sålunda har föreslagits,

att, där domstol *under rättegången* utlåtit sig i fråga om ersättning till rättegångsbiträde, som förordnats enligt lagen om fri rättegång, sådant beslut må i händelse av missnöje särskilt överklagas, i likhet med vad för närvarande enligt 16 kap. 10 § rättegångsbalken är fallet beträffande beslut om ersättning till den, som i rättegången förordnats att biträda häktad,

att med beslut av nyssnämnda art i fullföljdsavseende likställts beslut under rättegången, varigenom rätten avslagit begäran om fri rättegång eller om förordnande av rättegångsbiträde *åt mindre bemedlad* part eller förordnat, att sådan förmån skall upphöra eller ock till rättegångsbiträde förordnat annan än part föreslagit, samt

att i fråga om ordningen för överklagande av underrätts i *slutligt utslag* meddelade beslut om ersättning till rättegångsbiträde, som förordnats enligt lagen om fri rättegång, samma regler skola gälla, som för närvarande äro stadgade beträffande ersättning till särskilt förordnat rättegångsbiträde *åt häktad*.

Utskottet har icke haft något att erinra mot vad sålunda föreslagits. Då emellertid, på sätt motionären framhållit, jämväl en häktad person bör erhålla rätt att föra särskild talan över underrätts under rättegången meddelade beslut, varigenom hans begäran om förordnande av rättegångsbiträde avslagits ävensom, därest så icke redan med lagförslaget avsetts, beslut, varigenom till rättegångsbiträde förordnats annan än part föreslagit, har utskottet med bifall till motionen i denna del föreslagit viss jämkning i det föreslagna tillägget till 16 kap. 10 § rättegångsbalken.

På grund av vad sålunda anförts och, då riksdagens kamrar numera för sin del antagit lag om fri rättegång och lag angående förordnande av rättegångsbiträde *åt häktad* m. m., får utskottet hemställa,

att riksdagen, med förklarande, att Kungl. Maj:ts förevarande förslag icke kunnat av riksdagen i oförändrat skick antagas, må i anledning av propositionen och motionen för sin del antaga följande

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

Lag

om ändrad lydelse av 16 kap. 10 § och 25 kap. 5 § rättegångsbalken.

Härigenom förordnas som följer:

1. I 16 kap. 10 § rättegångsbalken skola orden »som av rätten eller Konungens befallningshavande förordnats att i rättegången biträda häktad eller som av rätten förordnats att i visst mål eller ärende biträda såsom tolk» utbytas mot orden »som förordnats att biträda part i rättegången eller att i visst mål eller ärende biträda såsom tolk».

2. Till nämnda § skall läggas ett nytt stycke av följande lydelse:

Vad i första stycket sägs skall ock gälla, om underrätt genom beslut under rättegången avslagit begäran om fri rättegång eller om förordnande av rättegångsbiträde *åt mindre bemedlad part* eller förordnat, att sådan förmån skall upphöra eller ock till rättegångsbiträde förordnat annan än part föreslagit. Vill part klaga över beslut, som nu sagts, skall, såframt parterna därom enas eller rätten finner skäl tillstämja det, målet vila i avbidan på utgången av partens klagan.

3. I 25 kap. 5 § rättegångsbalken skall ordet »häktad» utbytas mot ordet »part».

1. I 16 kap. 10 § rättegångsbalken skola orden »som av rätten eller Konungens befallningshavande förordnats att i rättegången biträda häktad eller som av rätten förordnats att i visst mål eller ärende biträda såsom tolk» utbytas mot orden »som förordnas att biträda part i rättegången eller att i visst mål eller ärende biträda såsom tolk».

2. Till nämnda § skall läggas ett nytt stycke av följande lydelse:

Vad i första stycket sägs skall ock gälla, om underrätt genom beslut under rättegången avslagit begäran *om förordnande av rättegångsbiträde eller till rättegångsbiträde förordnat annan än part föreslagit, eller ock avslagit begäran om fri rättegång eller förordnat, att sådan förmån skall upphöra.* Vill part klaga över beslut, som nu sagts, skall, såframt parterna därom enas eller rätten finner skäl tillstämja det, målet vila i avbidan på utgången av partens klagan.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1920.

Stockholm den 3 juni 1919.

På första lagutskottets vägnar:

A. ÅKERMAN.